

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора педагогічних наук, професора

Терентьевої Наталії Олександрівни

про дисертацію Цуй Луна

«РОЗВИТОК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ КОЛЕДЖІВ (НА ПРИКЛАДІ ПРОВІНЦІЇ СИЧУАНЬ)»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії

за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

1. Актуальність теми наукової роботи та її зв'язок із галузевими науковими програмами.

У сучасному світі фізична культура і спорт відіграють важливу роль у вирішенні багатьох проблем, таких як оздоровлення населення, формування здорового способу життя, виховання фізично міцного покоління та забезпечення гідного виступу українських спортсменів на міжнародному рівні. Держава надає пріоритет розвитку фізичної культури і спорту. Це підтверджується відповідними законами, постановами та рекомендаціями ЮНЕСКО. Науково-педагогічні дослідження останніх років показали, що для ефективного розвитку фізичної культури і спорту необхідно: забезпечити індивідуалізацію та диференціацію у фізичному вихованні школярів; інтегрувати фізичне виховання з іншими аспектами особистісного розвитку; організовувати спортивно-масову роботу з населенням; формувати професійну компетентність майбутніх учителів фізичної культури та розвивати їх професіоналізм. Дослідники солідарні в тому, що в сучасних умовах необхідно підвищити роль освітньо-виховної спрямованості фізичного виховання і занять спортом.

Утім фізкультурно-спортивна діяльність втратила характер масової, оскільки освітня практика в галузі фізкультури й спорту недостатньо зорієнтована на формування у майбутніх учителів фізичної культури готовності до фізкультурно-спортивної діяльності в закладах загальної середньої освіти.

Грунтовний аналіз наукового й освітнього поля дали змогу дисертанту виявити основні суперечності, між: потребою в розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань), що сприяють його практичній реалізації в процесі навчання; доцільністю

використання передових ідей китайських науковців щодо розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань) та недостатньою обізнаністю українських дослідників цими ідеями; практичною потребою у розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань) і недостатньою систематичністю у процесі їхньої професійної підготовки. Отже, обрана тема дисертації Цуй Луна «Розвиток професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань)» є актуальною і своєчасною.

Важливо відзначити, що дисертація підготовлена відповідно до науково-дослідної роботи кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця за темою № 40/2017-2018 «Формування системи внутрішнього забезпечення якості освіти у вищому навчальному закладі» (номер державної реєстрації 0117U000425).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. У процесі здійсненого детального аналізу дисертаційної роботи було з'ясовано, що дослідження окресленої проблеми є цілісним і викладеним послідовно за розгортанням наукового пошуку, оскільки дисертантом обґрунтовано теоретичні основи розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів та досліджено його структуру. Мета дослідження реалізується через виконання п'яти завдань і полягає в теоретичному обґрунтуванні, впровадженні педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процес фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань та їх експериментальній перевірці. Позитивно відмічаємо доцільність обраної методології наукового дослідження, що забезпечило цілісність і системність дисертаційної роботи.

Дисертація Цуй Луна має чітку структуру, складається з анотацій, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (412 найменувань, із них 187 – іноземною мовою) та 6 додатків. Загальний обсяг роботи – 257 сторінок, із них основного тексту – 181.

У розділі 1 «Теоретичні основи розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки» автором розкрито термінологічне поле досліджуваної проблеми, визначено характерні особливості розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури; обґрунтовано змістовні складові розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури. Дисертантом зазначено, що професійна підготовка вчителя – це

важлива функція суспільства, від якої залежить майбутнє покоління. Вона є поєднанням двох компонентів: спортивного та педагогічного. Структура професійно важливих якостей майбутнього вчителя фізичної культури визначається умовами його майбутньої діяльності, етапами та специфікою професійної підготовки. Вона включає в себе такі якості, як: фізична підготовка, знання та вміння з фізичної культури та спорту, педагогічні здібності, особистісні якості (комунікабельність, організаторські здібності, відповідальність тощо).

Висновки до розділу 1, сформульовані автором, є коректними. Вони зроблені на основі ґрунтовного дослідження джерельної бази, а також узагальнення, аналізу та систематизації провідних науково-теоретичних положень. Викладені відповідно до змісту розділу, вони відображають результати завдань, що були поставлені у дослідженні.

Особливу сумлінність здобувача виявляємо в розділі 2 дисертації («Теоретичне обґрунтування педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки») у процесі обґрунтування структурних критеріїв, показників та рівнів розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури. На особливу увагу заслуговують визначені педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури, які ураховують специфіку підготовки здобувачів освіти за обраною спеціальністю.

У розділі 3 «Експериментальна перевірка результативності педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки» представлено педагогічний експеримент, висвітлено результати моніторингу рівнів розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки, здійснено кількісний і якісний аналіз результатів дослідження.

Зазначасмо, що висновки, які було сформульовано дисертантом до третього розділу, зроблені ним на підставі опрацювання необхідної кількості наукових джерел, є обґрунтованими та достовірними, підтверджуються використанням методів аналізу й синтезу наукових даних.

Отже, позитивно відмітимо обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх теоретичне та практичне значення.

3. Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що дисертанткою дійсно *вперше*: теоретично обґрунтовано педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів

провінції Сичуань: створення позитивного іміджу професії вчителя фізичної культури, що допоможе залучити до цієї професії найкращих випускників шкіл; розвиток системи наставництва для молодих учителів фізичної культури, що дозволить їм отримати підтримку від більш досвідчених колег і швидше адаптуватися до роботи в школі; забезпечення доступу майбутніх учителів фізичної культури до сучасних інформаційних технологій, що дозволить їм використовувати їх у своїй роботі для підвищення ефективності навчання; *уточнено*: визначення суті поняття «професіоналізм майбутніх учителів фізичної культури», як складний і багатогранний процес, компонентами якого є: *теоретичне навчання* (майбутні вчителі фізичної культури повинні мати глибокі знання з різних галузей фізичної культури, таких як фізіологія, біомеханіка, педагогіка, психологія, методика викладання фізичної культури тощо); *практична підготовка* (майбутні вчителі фізичної культури повинні мати можливість на практиці реалізувати свої теоретичні знання – для цього вони повинні мати можливість пройти стажування в школах, де вони зможуть спостерігати за роботою досвідчених вчителів фізичної культури та практикувати свої навички викладання); *педагогічна майстерність* (майбутні вчителі фізичної культури повинні вміти зацікавити учнів, мотивувати їх до занять фізичною культурою, створити позитивний психологічний клімат на уроках фізичної культури); *сучасні педагогічні технології* (майбутні вчителі фізичної культури повинні вміти використовувати сучасні педагогічні технології у своїй роботі для створення цікавих і ефективних уроків фізичної культури); зміст структурних компонентів розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань: *мотиваційно-ціннісний* (позитивне та вмотивоване ставлення до фізичної культури, розуміти її значення для особистості та суспільства), *змістовий* (знання з фізичної культури, а також з суміжних дисциплін, таких як біологія, медицина, психологія, педагогіка), *процесуальний* (уміння планувати і проводити уроки фізичної культури, оцінювати результати навчання, вміння працювати з дітьми різних віків і з різними рівнями фізичної підготовки; навички роботи в команді, навички самопрезентації, навички тайм-менеджменту та комунікації), *особистісно-рефлексійний* (комунікативність, стресостійкість, емоційна стійкість, креативність, здатність до самонавчання, рефлексія); критерії (мотиваційно-діагностичний, когнітивно-діяльнісний, компетентісно-рефлексійний), показники (мотиви, потреби, інтереси, знання, уміння, навички, здатність адекватно оцінювати власну діяльність, рефлексія) і рівні (високий, середній, низький) розвитку професіоналізму майбутніх учителів

фізичної культури коледжів провінції Сичуань; *дістали подальшого розвитку*: форми, методи і засоби розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань.

4. Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях. Результати дослідження відображено у 12 одноосібних публікацій, із них: 6 – статей у вітчизняних фахових наукових виданнях, 1 – стаття в періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу (Республіка Польща), 4 – тез доповідей та матеріали наукових конференцій, 1 – стаття в китайському періодичному збірнику наукових праць. Зазначені публікації відображають основні наукові положення, зокрема ті, які здобувачем винесено на захист дисертаційної роботи.

5. Практичне значення одержаних результатів дослідження підтверджується їх впровадженням в освітній процес закладів вищої освіти, зокрема: в освітній процес ХНЕУ імені Семена Кузнеця впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів та методичні рекомендації щодо розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань) під час викладання навчальної дисципліни «Моделювання освітньої та професійної підготовки фахівця» (довідка №24/02 від 23.06.2023 р.); в освітній процес Національного університету «Чернігівська політехніка» впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (довідка №12/06 від 23.06.2023 р.); в освітній процес Харківської державної академії культури впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (довідка від 10.05.2023 р.); в освітній процес Педагогічного коледжу Нейцзян (провінція Сичуань) впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів та методичний комплекс для забезпечення процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури (довідка від 16 червня 2023 року); в освітній процес Нейцзянського професійно технічного коледжу (провінція Сичуань) впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів та методичний комплекс для забезпечення процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури (довідка 16 червня 2023 року).

Матеріали дослідження можуть використовуватися в професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти для

оновлення змісту лекційних і практичних занять; в організації педагогічної практики; у процесі написання магістерських робіт; у розробці освітніх програм; у створенні навчальних посібників; у системі післядипломної освіти та підвищення кваліфікації учителів.

6. Зауваження та дискусійні положення дисертації.

У цілому слід відзначити високий науковий рівень здобувача, обґрунтованість отриманих результатів і вказати на певні положення, які мають дискусійний характер:

1. Зважаючи на роль педагогічної практики в чинній китайській системі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, цікаво було б з'ясувати її місце в розроблених педагогічних умовах, окреслити методичні аспекти її підготовки й проведення в умовах онлайн навчання.

2. Цікаво було б до експериментальної роботи окрім майбутніх учителів фізичної культури долучити й спортсменів. Інтерес викликає специфіка їхньої готовності до розвитку професіоналізму.

3. У дослідно-експериментальній складовій роботи обчислення виконуються з точністю до 0,01%, хоча, судячи з обсягу вибірки (334 респонденти) й обсягу генеральної сукупності, статистична похибка складає насправді декілька відсотків.

4. Неприхований інтерес до порушеної проблеми розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань) у процесі вивчення фахових дисциплін більше задовольнили б змістовніші додатки.

5. Дисертантом проведено ґрунтовне пілотне дослідження, яке безперечно підсилило актуальність роботи й дало змогу скласти програму експерименту. Однак, на нашу думку, охарактеризувати методику й результати цього дослідження слід було детальніше.

Проте зроблені зауваження суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку результатів представленої дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Цуй Луна «**Розвиток професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань)**» є завершеним, оригінальним, самостійним науковим дослідженням.

За своєю актуальністю, науковою новизною отриманих результатів, теоретичним і практичним значенням, дисертація відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40

(із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019) та пп. 6, 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор Цуй Лун заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
директор навчально-наукового
медичного інституту
Чорноморського національного
університету імені Петра Могили

Наталія ТЕРЕНТЬЄВА

Підпис Н.О. Терентьевої засвідчую
доктор юридичних наук, професор,
т.в.о. проректора з наукової роботи
та міжнародного співробітництва

Алла КОВАЛЬ